

## NOBEIGUMA PĀRBAUDES DARBS PAR TĒMU *TĒLOJUMS* (30 P.)

Lasi rakstnieku atmiņu tēlojumu fragmentus!

Atceries! **Tēlojums** ir tāds darbs, kurā netiek plaši stāstīts par notikumiem

1. Trešās Lieldienās pēc brokastīm šūpoles jau bij uzkārtas laukā, rījas galā, un apkārt tām jau stāvēja un gaidīja šūpojamie kandidāti, kalpa bērni un es.

Ārā bij vēl stipri auksts, kaut gan jau bij pavasaris, un māmiņa par mani ļoti baidījās, ka es nesusaldētos, bet es pēc tik ilgas gaidīšanas vairs nebiju turama. Viņa ietina atkal mani lakatu bandrolēs un palaida arī: “Lai nu skrejojot vien!”

Bet es – tikko no mātes acīm biju prom, nometu visus laktus nost – un nu tik šūpolēs iekšā! Sākot gan puiši mani šūpoja palēnām, jo es nebiju **apradusi** un man vēl reiba galva, un es baidījos, ka neizkrītu laukā. Bet tad pamazām bailes zuda un nu gāja augstāk un augstāk. Sasvīdusi un sakarusi, ar zibošām acīm es tik vēl uzsaucu, lai sviež mani augstāk, lai sviež līdz jumta pavālām, pār jumtu pāri, vienalga, lai es arī izkristu, lai es pavisam nosistos, jo tā lidināties bij tik neizsakāmi skaisti! Tāds nu bija mans lidojums sapnī pa nakti, mans raganu skrējieni: jā, es nu biju ragana!

(Aspazija. “Zila debess zelta mākoņos”)

2. Kas par mīkstu skaņu!

Es sēdēju zālē starp pienenēm un **stabilēju**, acis piemiedzis un vaigus piepūtis. Es pavilku kociņu gan vairāk uz āru, gan pastūmu dziļāk iekšā. Tā es varēju skaņu mainīt no zemākās dūdošanas līdz vissīkākajam svilpienam. – Krāsa un skaņas! Viss vienādi spilgts un gaišs. Es te izbaidīju pavasari visā viņa krāšņumā. Es taču plauku, es tiecos kā jauna lapa izplesties un ligoties vējā un saulē... Ja nu tur no augšas raudzījās uz zemi Dievs, tad viņš manas gaišās galvas nevarēja atšķirt no pieneņu ziediem. Un mana stabilēšana pilnīgi sakusa ar cīruļu dziesmām un ar strazdu svilpošanu. Bet var būt, ka viņš mani tomēr redzēja un ievēroja. Varbūt viņš lika eņģelim pasaukt manu tēvu, saņēma viņu pie elkoņa, rādīja un teica:

“Redzi, Jāni, kur tavs dēls zem vītola. Tu viņu atstāji bāreni. Viņam mugurā pakulu kreklis, bet viņš stabilē un zied kā puķe. Jo uz zemes tagad ir pavasaris.”

(Jānis Jaunsudrabiņš. “Baltā grāmata”)

1. Uzraksti 1 teikumā, kas tematiski ir kopīgs Aspazijas un Jāņa Jaunsudrabiņa atmiņu tēlojumiem! (2 p.)

### Vārdnīca

**apradusi** – pieradusi

**stabilēt** – spēlēt stabuli

2. Atrodi tekstos pasvītrotajiem vārdiem atbilstošu nozīmes skaidrojumu! Viens skaidrojums ir lieks. Ieraksti tabulas 3. ailē vārda numuru! (5 p.)

| Vārda numurs | Vārds    | Vārda numurs | Vārda nozīmes skaidrojums                                                                                   |
|--------------|----------|--------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.           | Rija     |              | bērns, kam miruši abi vecāki vai viens no vecākiem                                                          |
| 2.           | Bandrole |              | ēka labības žāvēšanai un kuļšanai                                                                           |
| 3.           | Pavāla   |              | no kaņepājiem vai līniet atdalīta rupja, mazvērtīga šķiedra                                                 |
| 4.           | Bārenis  |              | jumta konstrukcija                                                                                          |
| 5.           | Pakulas  |              | pasta sūtījums; papīra lente, kurā iesaiņots pasta sūtījums                                                 |
| 6.           |          |              | celtne vai telpu kopums, kas ir īpaši iekārtots mazgāšanās vajadzībām, arī veselības uzlabošanas procedūrām |

Pirms raksti atbildes, noskaidro šo vārdu nozīmi- **tēls, rakstura īpašības, izjūtas, pretsats!**

3. Atbildi uz jautājumiem pilnos teikumos! (14 p.)

| Jautājumi                                                                           | Meitene<br>Aspazijas tēlojumā | Jancis<br>Jāņa Jaunsudrabiņa tēlojumā |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------------|
| 1. Kura, tavuprāt, ir spilgtākā tēla rakstura īpašība? Pamato savu viedokli! (6 p.) |                               |                                       |
| 2. Kādas izjūtas ir pārņemušas tēlojumu varoņus? Pamato savu viedokli! (6 p.)       |                               |                                       |
| 3. Kādus pretstatus tu saskati galveno varoņu izjūtu tēlojumā! (2 p.)               |                               |                                       |

4. Uzraksti savas spilgtākās bērnības atmiņas par brīžiem, kas tev ir sagādājuši prieku! (50–70 vārdi; 9 p.)

Atceries, ka stāstiņš sākas ar ievadu! Tad seko galvenā daļa. Neaizmirsti arī nobeigumu!

**Paldies par darbu!**